

Hinc non mirum, si Marlianus *lib. 3. c. 5.* Topographiæ urbis Romæ scripserit: „Erat autem Tullianum (sicut hodie videmus) duplex, superior & inferior camera. Superiori extat adhuc foramen spiraculi causa additum, ut retulit Flaccus; locus nunc D. Petro cognominato in carcere est dicatus „. Et Andreas Fulvius de Tulliano carcere loquens *lib. 4. Antiquitat.* subjunxit: „Dicitur est etiam carcer Mamertinus a Mamertino Urbis Præfecto, postea vero carcer S. Petri, cui Templum consecratum a Silvestro Papa rogatu Constantini Magni, ubi dies Calendarum Augusti sub honore vinculorum Petri celebratur „. Consule quæ de sacra hac Mamertini carceris æde habentur apud Pancirolium, Joan. Henricum, Valerium Doricum, Augustinum Manni, aliosque bene multos, quorum testimonia diligenter collegit Franciscus Maria Turrigius in laudato *sa-
cro-
rum Roma trophaeorum opere*, capite VII.

CAPUT X.

De Ecclesiâ S. Petri in Monte aureo

IN ea Janiculi parte, in qua nobile hoc templum erigitur, Principis Apostolorum cædem contigisse, ac peculiariter in distincto subterranei sacelli loco, ejus Crucem defixam fuisse, traditio est, peculiari totius urbis cultu firmata (a); adeoque in eodem templo, die septima infra octavam

Nata-
tiniano, Custodi della stessa pri- modo ampla domus Franciscanorum
gione, con altri quaranta sette (quos *Minores de Observantia Re-*
gentili, convertiti alla vera fe- *formatos* appellant) adjungitur,
de, e fatti tutti alcuni anni do- ineunte Sec. XVI. Catholicorum Re-
po partecipi della corona del gum Ferdinandi & Elisabethæ con-
martirio „. jugis liberalitate iterum ædificatum

(a) Antiquissimum hoc templum, fuisse, patet ex sequenti in eo ad-
quod nonnulli a Constantino Magno posita inscriptione.

B. PETRI . APOSTOLORVM . PRINCIPIS
MARTYRIO . SACRVM
FERDINANDVS . REX . HISPANIARVM
ET . ELISABETHA . REGINA . CATHOLICI
POST . ERECTAM . AB EIS . AEDEM . POSVERE .
ANNO . SALVTIS . M. D. II.

Sæde

Natalis SS. Apostolorum Petri & Pauli solemne sacrum celebratur assistentibus Abbreviatoribus de Parco majore, quemadmodum præcipit Benedictus PP. XIV. in memorata Constitutione: *Admirabilis &c.* „ Ibi enim, ut pia traditione fertur (sunt verba laudatæ Constitutionis) B. Petrus Apostolus cruci affixus, martyrio coronatus est capite ad terram verso, pedibus elevatis, asserens se indignum quod sic crucifigeretur ut dominus suus; sed ita e terra Cælum quo iter parabat, suspiciens, admirandæ humilitatis virtutem, novique mysterii disciplinam & inter tormenta servavit (a) „. Quamvis autem & Petrus Comesstor (*hist. Afr. Apost. cap. ult.*) in Vaticano in vico scilicet extra civitatem, & Petrus Mallius in *descript. Basil. Vatic. num. 48.*) juxta Thebribinthum Neronis prope Ecclesiam S. Mariae in Transpadina, *scilicet*

Sacellum vero, de quo superius, regio planè luxu exornasse, hoc Philippum Hispaniarum regem III. denotat monumentum:

APOSTOLORVM PRINCIPIS
PHILIPPVS III. HISPANIARVM REX
AEDEM HVIVSCE SACELLI
VETVSTATE COLLABENTEM
DILIGENTIA ORNATISSIMI VIRI
IOANNIS FERNANDEZ PACECO
MARCHIONIS VILLENÆ
PIAM OPERIS AVITI MEMORIAM
HAEREDITARIA RELIGIONE RENOVAVIT .
M. DC. V.

(a) Eadem refert ex constantissima Patrum traditione Ven. Card. Barenus ad an. 69. n. 19. At Basnagius Calvinianus in suis Annalibus ad an. 65. n. 14. immerito sane clarissimum Annalium Ecclesiasticorum parentem accusat; quod loc. cit. *Petrum Capite deorsum verso & in sublime pedibus elevatis cruci confixum fuisse*, omnium Patrum sententiam dixerit. Quis enim sibi cum Basnagio persuadeat, omnes illos Patres contra sentire, qui S. Petrum in crucem actum fuisse referentes, hoc diferte non dicunt? Quæ autem idem Basnagius subjungit ad advertendam Baronii immo SS. Pa-
trum sententiam; quod crucifigi capite deorsum verso atrocius supplicium sit, ideoque diversum ab usitato crucifigendi modo: quod neminem alium invenire sit martyrem ex cruci affixis, quibus eadem fuerit humilitas: quod temerarium sit atrociores cruciatus expetere: quod non affectasset Christo assimilari: quod sit contra monitum ipsius J. Ch. ad illud *Joan. XXI. 18. Alius te cinges & transferes quo nōles*, demum, quod spectatores, ut SS. martyrum mos fuit, facile alloqui non potuissent: rationes adeo leves ac nugatoriae sunt, ut eas recensere, idem sit confutare.

Seu Transpontina B. Petrum cruci affixum fuisse doceant, a quibus minus dissentire videtur liber Pontificalis, afferens S. Apostolum sepultum esse *via Aurelia in templo Apollinis, juxta locum, ubi crucifixus est, juxta Palatium Neronis in Vaticano*: Ven. tamen Card. Baronius utramque sententiam conciliare conatur, (probare contendens, Vaticani jugum ad eam usque Janiculi partem extendi, ubi S. Petri in Monte aureo sublime templum erigitur) his plane verbis ad an. 69. n. 16. „ Sicut Janiculus longe porrectus protenditur usque ad „ pontem Milvium; ita Vaticanus non illa tantum Janiculi „ parte continetur, in qua est hodie Basilica Vaticana; sed „ Vaticanum quoque appellatam esse eam Janiculi Regio- „ nem, quæ versus Aventinum in longum porrecta e latere „ trans flumen oppositum habet theatrum Pompeii, ut Ho- „ ratius demonstrare videtur &c. Ex quibus declarari vide- „ tur, partem eam Janiculi, quam hodie frequentius latine „ ipsum Janiculum nominamus, Vaticanum quoque esse „ dictam, ut ex his jam liquido appareat, nequaquam a „ veritate aberrasse eos, qui dixerunt passum esse Petrum in „ Vaticano, nec tolli, quominus æque verum sit, ipsum „ in ea Janiculi parte, ubi ejus rei extat memoria recenter „ honorifice restituta, fuisse cruci affixum, quod & pariter „ ut vidimus, Vaticanus diceretur idem locus, qui postea „ (puto honoris causa) ob nobilem Petri triumphum *Mons* „ *aureus* dici meruit, quod nomen frequentiori usu hacte- „ nus perseverat, (a). Et sane jam ab antiquissimis tempo- „ ribus

(a) Plerique tamen ex recentio-
cibus criticis Baronii observatione
minime deterriti, S. PETRUM ex-
tra Urbem martyrium suum consum-
masse existimant, ac præcise in eo
loco, ubi templum Vaticanum ex-
tollitur, quo ceteros Christianos ca-
dere consuevit Nero prope suos hor-
tos; præsertim quum Tacitus enar-
rans, quibus cruciatuum generibus
Christianorum eadem crudelissimus
Imperator pataverit, crucis etiam
meminerit, eique spectaculo im-
pium Principem hortos suos obru-

lisse edoceat, his plane verbis.
„ Pereuntibus addita ludibria; ut
„ ferarum tergis contesti laniatu
„ canum interirent, aut crucibus
„ adfixi, aut flammandi, aut ubi
„ defecisset dies, in usum noctur-
„ ni luminis urentur. Hortos
„ suos ei spectaculo Nero obtulerat,
„ & Circeæ ludricum edebat ha-
„ bitu aurigæ, permixtus plebi,
„ vel curriculo insistent. Neque
solum de certo & peculiari urbis
loco, ubi cades Principis Apostolo-
rum contigit eruditi disputant, sed
etiam

ribus Petrum prope Naumachiam cruci affixum fuisse tra-
ditum fuit: naumachiam autem celeberrimam extitisse in
Transiberina regione ad radices Janiculi, nemo ignorat; eam-
que fortasse intellexisse videtur Prudentius, quum Hymn. 12.
Περί σαρδάνων cecinit:

Scit Tyberina palus, que flumine lambitur propinquo

Binis dicarum caespitem trophæis

Et crucis, & gladii textis, quibus irrigans easdem

Bis fluxit imber sanguinis per herbas.

Quare Maphæus Vegius Martini V. Pont. Max. *Data-*
rius in opere *de rebus antiquis memorabilibus Basilica Vari-*
cana a Bollandi sociis in lucem edito Tom. 7. Act. mensis
Junii, „ Illud non negaverim (inquit) B. Petrum in Monte
„ aureo crucifixum fuisse. Nam quod in monte aureo cru-
„ cifixus fuerit B. Petrus, comprobare satis videtur auctori-
„ tas Cæli cujusdam antiqui scriptoris: *Ego, inquit, habea*
„ *trophæa Apostolorum quæ ostendam. Si enim procedas via*
„ *regali quæ ad Vaticanum ducit, aut via Ostiensi, invenies*
„ *Trophæa, in quibus ab utraque parte statutis Romana com-*
„ *munitur Ecclesia.* Est enim mons aureus, in quo cruci-
„ fixum B. Petrum diximus, situs recte ipsa via regali,
„ quæ ad Vaticanum ducit, „ Vide Cortesii librum 2. de
Roma-

etiam utrum funibus ligatus, an
clavis fixus e cruce pependerit,
statuere conantur. Quis autem his
de rebus audeat aliquid pro certo as-
serere? Nunc funibus, nunc cla-
vis e cruce reos suspendere antiqui
consueverunt; PETRUM vero funi-
nibus ligatum dicit Tertullianus
Scorp. capite 15. affixum Clavis
S. Augustinus *serm. 253.* Theodo-
retus *orat. de charitate,* aliique.
Observandum præterea in Ecclesia
S. Mariæ transpontem columnas af-
servari duas antiquissimas, quibus
PETRUM & PAULUM adstrictos fuisse
traditur & verberatos, adno-
tante Turrigio *trophæorum cap. xv.*
pag. 94. Scilicet ex veteri more cru-

cem verbera fere semper anteabant,
ut recte Lipsius animadvertit *lib. 2.*
de cruce cap. 2. Nec desunt exempla,
quod verberibus damnati ad colum-
nam adstringerentur, ita enim fla-
gellis cæsus est Jesus Christus, ut
ab omnibus antiquis Patribus disci-
mus, ne cetera commemorem, quæ
copiose idem Lipsius collegit l. c.
cap. 4. Quod spectat ad D. Paulum,
quem Romanum civem fuisse sci-
mus ex Actis Ap. cap. 16. quamvis
cautum erat legibus Porcia & Sem-
proniam, ne Romani cives cæderentur,
haud tamen hoc capitis sen-
tentia ob turpe aliquod facinus
damnatis, semper suffragabatur.

Romano itinere D. Petri pag. 190. nostrasque in eum locum animadversiones, in quibus laudatum Caii testimonium græcè descriptum invenies.

CAPUT XI.

De Ecclesia S. Mariæ Novæ, sive S. Franciscæ Romanæ.

Historiam de Simone Mago a S. Petro post gloriosissimam victoriam superato, verissimam esse, vidimus superius in notis ad lib. 1. Gregorii Cardinalis Cortesii de Romano itinere D. Petri pag. 30. An vero æqualem fidem mereatur pia & antiqua traditio, qua creditur locum prope templum Romuli nunc SS. Cosmi & Damiani, in Campo Boario, in quo hæc S. Mariæ Novæ, sive S. Franciscæ Romanæ Ecclesia ædificata est, illum ipsum esse, ubi B. Petrus clarissimum certamen iniit, prudentibus Lectoribus dijudicandum relinquimus (a). Lapidem autem parieti Presbyterii a latere epistolæ inserti visuntur, in quibus vestigia esse perhibent genuflexionis S. Petri, quum genuflexus orans, Simonem Ma-

(a) In Comment. vilitationis Ecclesiarum Urbis habitæ an. 1629. de Ecclesia S. Mariæ novæ hæc leguntur: „Locus, in quo ista est Ecclesia, creditur esse ille, in quo B. Petrus certamen iniit sanctitatis cum Simone Mago, quod Epiphanius, & Clementis Papæ testimonio comprobatur: suffragatur lapis insertus parieti Presbyterii a latere epistolæ, quo vestigia genuflexionis ad hæc usque tempora spectantur. Locus autem Epiphanius, ita se habet *heres. 21.* „Naturæ debitum in Romanorum Urbe Simon persolvisse reperitur, quando in media Romanorum urbe miser ille lapsus, mortuus est. Clementis vero testimonium desumitur ex apocrypho Constitutionum Apostolicarum opere haic Sancto

Pontifici olim tributarum, ubi hæc leguntur. „Romam Simon cum venisset, Ecclesiam vehementer perturbavit, multos evertens, atque in suam adducens sententiam: gentes vero commovebat magicis artibus. Itaque quadam die in theatrum in meridie processit, pollicitus se in aerem volaturum. Itaque sublatus a Dæmonibus volabat sublimis. Attollens ego manus in Cælum, tota mente supplicabam Deo, ut per Jesum Christum Dominum frangeret scelestum illum & dæmonum vim labefaceret, cumque hæc dicerem, desertus a virutibus Simon cum magno fragore corruit, vehementerque concussus, fregit coxendicem, & pedum talos.”

Magum e sublimi aere deturbaret. Hujusmodi lapidum meminere Joannes Lupardus, Secundus Lancellottus *lib. 2. cap. 7. hist. Olivetana*, & his multo antiquior S. Gregorius Turo-nensis *lib. 1. Mirac. cap. 27.* ubi: *Extant (inquit) hodie apud urbem Romam duæ in lapide fossule, super quibus BB. Apostoli deflexo poplite contra ipsum Simonem Magum orationem ad Dominum fuderunt.* Ceterum quidquid sit de istiusmodi saxi miraculis, communior opinio habet Simonem cecidisse prope templum Romuli via sacra. Quoniam vero in laudatis ad Cortesium adnotationibus, ipsa dumtaxat veterum auctorum Simonis volatum lapsumque enarrantium nomina commemoravimus, postulat hic locus, ut eorundem locupletissimorum tantæ rei testium etiam ipsa verba consideremus. Primus est Arnobius, qui Diocletiano rerum domino floruit, seculo Ecclesiæ tertio cadente, quique eam historiam in suo *adversus gentes* doctissimo opere inseruit *lib. 2.* ubi mirum sane foret ea, quæ mendacium saperent retulisse, & se, & Ecclesiam, ad quam recens venerat, Gentium derisui objecturum. Ejus verba hæc sunt. „Viderant enim (de Romanis loquitur) cursum Simonis Magi, & quadrigas igneas Petri ore difflatas, & nominato Christo evanuisse. Viderant, inquam, fidentes diis falsis, & ab iisdem metuentibus proditum, pondere præcipitatum suo, & cruribus jacuisse perfractis, post deinde perlatum Brundam, cruciatibus & pudore defessum ex altissimi culminis se rursus præcipitasse fastigio. Quæ omnia vos gesta neque scitis, neque scire voluistis, neque unquam vobis necessaria judicastis.”

Excipit Arnobium Cyrillus Episcopus Hierosolymitanus seculi iv. scriptor, qui *Catechesi vi.* „Cum vero (inquit) error se latius spargeret, vitium illud correxit egregium par virorum Petrus & Paulus Ecclesiæ Præsules illuc impulsæ, Simonemque illum videlicet opinione Deum, superbe se ostentantem subita morte perculerunt. Nam cum pollicitus esset Simon, se sublimem in Cælos elatum iri, ac Dæmonum vehiculo sublatus per aera ferretur, genibus provoluti servi Dei, concordiamque illam demonstrantes, de qua Jesu dixerat: si duo ex vobis concordarint, de omni re quacumque petierint, fiet eis: concordia telo per precationem adversus Magum immisso

„ præ

„ præcipitem ad terram dejecerunt . Neque tibi res illa
 „ mira videatur , tametsi alioqui admiranda ; Petrus nam-
 „ que erat is , qui cæli claves circumferebat : Nihil quo-
 „ que miri ; Paulus enim erat is , qui in tertium cælum
 „ raptus erat , audieratque arcana verba , quæ non licet
 „ homini loqui . Ex sublimi aere illum existimatum Deum
 „ ad terram dejecerunt , ad subterranea deprimendum , .

Philastrius item sive Philaster Romæ diu moratus an-
 tequam Brixienfis constitueretur Episcopus anno circiter 370.
 (nam Epiphani , qui Salaminæ in Cypro Pontificatum cir-
 ca annum Domini 368. obtinuit , de eodem Simonis lapsu
 testimonium , paullo superius adduximus pag. 348. nota subject.)
 Philastrius , inquam , in libro de hæresibus ab Angelo M.
 Card. Quirino S. R. E. Bibliothecario inter Patres Brixianæ
 Ecclesiæ , edito , pag. 22. „ Cum fugeret (scribit de Simo-
 „ ne) Beatum Petrum Apostolum de Hierosolymitana ci-
 „ vitate , Romamque veniret , ibique pugnaret eum Beato
 „ Apostolo apud Neronem regem , devictus undique ora-
 „ tione Beati Apostoli , atque percussus ab Angelo , sic
 „ meruit interire , ut ejus magiæ evidens mendacium cun-
 „ ctis hominibus patefieret , .

Porro Sanctus Ambrosius Mediolanensis Pontifex haud
 uno quidem , sed multis in locis & volatum Simonis , &
 D. Petri de eo victoriam memorat , hisque plane verbis
 claudit caput 8. lib. 4. Hexæmeron : „ Petrus Simonem
 „ alta Cæli magico volatu petentem , dissoluta carminum
 „ potestate dejecit & stravit , .

Quod vero spectat ad auctores quinto Ecclesiæ seculo
 claros , agmen ducat Sanctus Augustinus , qui in libro de
 hæresibus cap. 1. de Simone Romæ commorante verba faciens :
 „ In qua urbe , ait , Beatus Apostolus Petrus eum vera
 „ omnipotentis Dei virtute extinxit , . Insigne præterea rei
 de qua loquimur testimonium habet Sulpicius Severus *hist.*
Sac. lib. 2. ubi : „ Etenim tam illustris (inquit) illa adver-
 „ sus Simonem Petri ac Pauli congressio fuit , qui cum
 „ magicis artibus , ut se Deum probaret , duobus suffultus
 „ Dæmoniis evolasset , orationibus Apostolorum fugatis Dæ-
 „ monibus , delapsus in terram , populo inspectante , dis-
 „ ruptus est , . Eadem de Simone testantur Pelusiota *lib. 1.*
epist. 13. Maximus Taurinensis , qui Honorio & Theodosio
 regan-

regnantibus floruit , Theodoritus Cyrensis Episcopus *hæret.*
fab. cap. 1. sive tom. 4. edit. Paris. anni 1642. pag. 192. ac de-
mum Liberii Papæ Legati in epistola ad Eusebium Episcopum
Vercellensem apud Labbeum tom. 2. Concil. pag. 830. edit.
Venetæ , quorum verba referre , ut brevitati consulamus , li-
 benter prætermittimus . Illud silentio minime prætereun-
 dum , quod refert etiam Turrigius loc. cit. pag. 83. apud
 Svetonium legi , quemdam virum coram Nerone volare au-
 sum , primo tentamine lapsum esse , & ipsius Neronis cu-
 biculum sanguine suo conspersisse . *Icarus , inquit historicus ,*
primo statim conatu juxta cubiculum ejus decidit , ipsumque
cruore resperfit . Svetonii fidem , de qua tamen nulla est du-
 bitandi occasio , Dionis Chrysostomi confirmat autoritas ;
 narrat enim *orat. 21. quod Nero hominem quemdam in aula*
detinebat , qui volatu aera petiturum se fore jactabat . Plu-
 rimum sane roboris ex his accedit Simoniani volatus histo-
 riæ , eoque magis , quod nullius ponderis sunt , quæ ut Sve-
 tonium & Dionem a Patribus eundem volatum referenti-
 bus dissentire ostendat , urget Augustinus Calmet *in Dissert.*
de Simone Mago , quam Commentario in Acta Apostolorum
præposuit ; Patres scilicet , ecclesiasticosque Scriptores ita
 loqui , ut tota res , gesta videatur universo spectante po-
 pulo , & in Urbis foro , non in teatro , & coram Principe :
 neque sane meditato antea consilio , sed magicis viribus
 suis fretum , consilium illud Simonem Magum ex improvise
 inivisse , & ex improvise Apostolum provocasse ad certa-
 men , & neminem tandem Philastrio antiquiorem prodidisse ,
 quod Magus coram Nerone volaverit . Verum enim vero ,
 ut Svetonius cum ecclesiasticis Scriptoribus conveniat , satis
 est , ut publice , frequentique coram populo volatus ille ,
 cujus meminit , acciderit ut quidem accidit ; inter specta-
 cula enim , quæ Imperator populo exhibuit , Romanus histo-
 ricus recenset . Porro Simonem improvise volatum atten-
 tasse , sancti Patres nullibi dicunt , quin immo jamdiu illum
 promississe , Patrum menti alienum non est , & perfidi præ-
 stigatoris animo certe consonum : cum enim filium Dei se
 esse diceret , & illud forte jactabat , aliquando futurum
 fore , ut cælos ascenderet , ut jam quidem fecisse Jesum
 Christum acceperat . Neque vero , quod Neronem Simonis
 casum vidisse Patres non memorent , multum valet : plures
 enim

enim idipsum forte innuunt, quum ob eam victoriam sanctos Apostolos morti traditos scribunt; & Philastrius is est auctor, ut vetustate & gravitate parvi faciendus non sit (a). Demum, si quis obiiceret, Simonem Magum apud ecclesiasticos auctores, aera petiisse, ut virtutem ostentaret suam, non autem ut luderet; quemadmodum Svetonii Icarus fecit, qui Icarum volatum imitari voluisse videtur, unde *Icarus* ab historico appellatur; facillime responderi posset, Simonem a Svetonio *Icarum* nomine appellatum, non quod Icarum volatum simulare præsumperit, sed quod Icarum finem habuerit, eumque volasse non solum, ut sibi famam auget, verum etiam ut Principis cui maxime adulabatur, ingenio satisfaceret, & hinc nihil esse, quod Svetonium ecclesiasticis Scriptoribus adversum esse suadeat.

CA-

(a) Notandum præterea, ex eo forte factum esse, quod Simonis lapsum narrantes veteres Ecclesie patres, coram Nerone accidisse prætermiserint; quod Simonis volatum Nero privato tantum e loco spectaverit, non publico; præsidens nimirum, ut moris erat, spectaculo. Et sane Svetonius spectaculorum plura & varia genera a Nerone edita referens, ubi *Icarum* volatum & lapsum retulit, statim subdit: *Nam perraro præsidere*, scilicet Nero, *ceterum accubans primum parvis foraminibus, deinde toto podiumo aperto spectare consueverat*. In more scilicet positum erat, ut Imperatores ludis præsidere, sed ut sæpe etiam Augustus, perraro hoc incommodum ferre voluit Nero, & hoc tum quoque contigit, quum lapsus est Icarus, ut satis aperte testatur historicus, qui Icarum equore respersum fuisse asserit *ipsum*, non Neronem (quod etiam observat Beroaldus in notis ad relatum Svetonii locum) sed Neronis cubiculum, locum nimirum ad foram cubiculi factum, ubi clausus

Nero accubabat, quæ in theatro fiebant spectaturus. Ille enim Asiaticorum Principum mos, qui quum ad jus dicendum, aut ad ludos spectandos, aut aliam ob causam coram populo essent, sublimibus magnificisque tegebantur papilionibus, teste Athenæo lib. 12. ad Romanos etiam fluxit, & suggestum in Orchestra latum fuisse Julio Cæsari, idem narrat Svetonius in ejus vita, pegma nimirum, sublimis instar tribunalis, quo usus est etiam Nero, nova tamen forma, ita ut instar cubiculi esset, neque enim ille sedebat, sed *accubabat*. Notat hanc Neronis consuetudinem Plinius in *Panegyrico ad Trajanum*, ubi cap. 51. *Licet ergo*, inquit, *civibus suis invicem contueri, dabitur non cubiculum Principis, sed ipsum Principem cernere publice in populo sedentem*. Quare optime animadvertit Svetonius, quod Nero præsidere publicis ludis non consueverit, ubi ejus *cubiculi* meminit, qui locus illi, qui ludis præsidere, non erat aptus.

CAPUT XII.

De Sacello Domine, quo vadis? sive S. Mariæ de Plantis.

” PETRUS victo Simone (inquit S. Ambrosius contra Auxentium) cum præcepta Dei populo seminarer, & doceret castimoniam, excitavit animos Gentilium. Quibus eum quærentibus, christianæ animæ deprecata sunt, ut paulisper cederet. Et quamvis esset cupidus passionis, tamen contemplatione populi precantis inflexus est: rogabatur enim ut ad instituendum, & confirmandum populum se reservaret. Quid multa? nocte muro egredi cœpit, & videns sibi in porta Christum occurrere, Urbemque ingredi, ait, *Domine, quo venis?* Respondit Christus; *Venio iterum crucifigi*. Intellexit Petrus ad suam crucem divinum pertinere responsum. Christus enim non poterat iterum crucifigi; qui carnem, passione suscepta mortis exuerat: quod enim mortuus est semel; quod autem vivit Deo vixit. Intellexit ergo Petrus, quod iterum Christus crucifigendus esset in servulo. Itaque sponte remeavit: interrogantibus Christianis responsum reddidit: statimque correptus, per crucem suam glorificavit Dominum Jesum.

Eandem Petri fugam commemorant Hegesippus junior in Historia Judaica (a), Acta quæ sub Lini Romani Pontificis nomi-

Z

nomi-

(a) Historiam Judaicam quæ Hegesippi nomen exhibet, non illius Hegesippi *vicini apostolicorum temporum* (quemadmodum existimasse videtur Cortesius noster lib. 1. de itinere Romano D. Petri pag. 59.) sed alterius multo recentioris Hegesippi, factum esse, vel ex ipso scripti stilo abunde dignoscitur. Scripsit antiquior Hegesippus libros quinque Actorum Ecclesiasticorum, temporum injuria deperditos, sermone simplici, teste Hieronymo, *us quorum vitam sectabatur, di-*

cendi quoque exprimeret characterem; affectat hic alter elegantiam, nec raro professus grandia, turget. Meminit præterea Constantinopoleos, & novæ Romæ, quæ quidem vocabula altero Ecclesie seculo, quo apostolicus ille Hegesippus floruit, ignota fuisse constat. Itaque Joan. Fridericus Gronovius in observat. ad Scriptor. Ecclesiast. Sanctum Ambrosium hujus operis Scriptorem fuisse, pluribus probare contendit, quod nec Labbeus in Dissert. de Scriptor. Ecclesiast. quos attingit Bel-

larum